

Zpráva o účasti na mimořádném generálním shromáždění Modrého štítu v Římě

Asociace národních komitétů Modrého štítu ve spolupráci s Americkou univerzitou v Římě a Univerzitou v Newcastle uspořádala ve dnech 15. – 21. 5. 2014 na půdě Americké univerzity v Římě mimořádné generální shromáždění, na něž bezprostředně navazovala konference **Kultura v ohrožení. Budoucnost Haagské konvence 1954**. S ohledem na finanční náklady jsem se účastnila jen vlastního mimořádného generálního shromáždění a začátku konference ve dnech 16. – 19. 5., jakkoliv jsem přesvědčená, že odborná konference byla rovněž podnětná a užitečná. Lze jen doufat, že referáty z ní budou brzy publikovány.

Když Mezinárodní komitét Modrého štítu v r. 1996 v reakci na ničení památek v balkánských válkách vznikl, vytvořil svoji strukturu po vzoru své starší a zkušenější sestry, Mezinárodního Červeného kříže, jako dvoustupňovou organizaci: **svébytné a neutrální mezinárodní ústředí a na ně relativně volně navázané národní organizace**. Zatímco u Červeného kříže, který má partnery v institucích jako je Zelený půlměsíc aj., podobně zaměřených na humanitární pomoc, se toto členění zřejmě osvědčuje, téměř dvě desetiletí existence dvoudomého Modrého štítu ukázaly, že komplexní a náročné působení ve prospěch ohroženého kulturního dědictví vyžaduje poněkud jiné přístupy a sjednocená organizace může být efektivnější a také srozumitelnější a že – jak doufáme – prospěje jak následné nápravě škod, tak i preventivní ochraně ohroženého kulturního dědictví. Zatímco Červený kříž musí nestranně pomáhat znepráteným lidem na opačných stranách fronty, Modrý štít si klade za úkol pečovat o neúčastné, ale postižené památky.

Prvním krokem v tomto směru bylo **volné sdružení národních výborů v r. 2006**, na něž navázalo formální vytvoření **Asociace národních komitétů Modrého štítu** se sídlem v Haagu v r. **2008**. Díky čínorodému postupu v mnoha krizových oblastech a také diplomatické aktivitě tehdy zvoleného výboru Asociace se podařilo dospět k dohodě s ústředím Komitétu a připravit **sloučení obou linií**. Právě tomuto kroku bylo věnováno mimořádné generální shromáždění. Nový statut sjednocené organizace byl předběžně projednáván v elektronické podobě, finalizace si však vyžádala ještě celodenní jednání v plénu oprávněných delegátů národních výborů v pátek 16. 5. 2014.

Nezisková, nevládní organizace sjednocená pod jménem **The Blue Shield (Modrý štít)** **podle nizozemského práva** se bude nadále věnovat **ochraně světového přírodního a kulturního bohatství, movitého i nemovitého, v případě ozbrojeného konfliktu, přírodní nebo člověkem způsobené katastrofy a bude působit v duchu Haagské úmluvy z r. 1954 a jejích dvou protokolů z let 1954 a 1999**. Členy jsou čtyři střešní organizace (**ICOM, ICOMOS, IFLA a ICA**) a všechny národní výbory. Statut dále řeší pozice, funkce výborů, zakládání nových komitétů, složení a mandát generálního shromáždění, volbu výkonného výboru a úkoly jednotlivých funkcionářů, délku volebního období, obsazení a funkci Rady mezi generálními shromážděními. Jednacím jazykem je angličtina, nicméně interní komunikace může probíhat v kterémkoliv jazyce podle okolností. Modrý štít se bude věnovat výhradně neziskovým aktivitám a bude hledat finanční prostředky v nadáních, darech, grantech. Případné rozpuštění organizace lze uskutečnit jen rozhodnutím mimořádného generálního shromáždění za podpory tří čtvrtin přítomných, při čemž mandatorně musí být zastoupeny všechny čtyři střešní organizace. **Emblémem Modrého štítu je nadále znak definovaný Haagskou úmluvou, avšak zapuštěný do tmavě modrého kruhu, tak aby se odlišil od označení chráněných kulturních památek.**

V dalším jednání se představili kandidáti do výboru Modrého štítu. Účast reprezentantů střešních organizací je podle Statutu mandatorní, dalšími členy byli zvoleni: Karl von Habsburg (rakouský výbor) jako prezident, Axel Mykleby (norský výbor) jako pokladník, Peter Stone (britský výbor) jako tajemník, Lydia Klupsz (polský výbor), Christopher Jacobs (francouzský výbor), Nancy Wilkie (USA), Robyn Riddett (australský výbor) jako členové.

Následovaly zprávy o činnosti národních výborů za léta 2010-2013. Budou zveřejněny na domovské stránce Modrého štítu, takže upouštím od jejich shrnutí na tomto místě. Poté, co prezident přednesl program pro další období (bude rovněž zveřejněn na webu), pokračovalo jednání zprávami a informacemi k aktuálním událostem a problémům. Velmi podnětný byl referát archeologa z *Centra Aloise Musila pro orientální archeologii na vídeňské univerzitě, zároveň důstojníka Královské nizozemské armády a zakladatele Mezinárodní pracovní skupiny pro kulturní zdroje v armádě při amsterdamské univerzitě* **Jorise Kily**, který se účastnil záchranných misí v Libyi, Mali, Egyptě a Krymu. Rázil tezi, že je nutné **získat k bezprostřední spolupráci armádní velení**, aby se rozšířily vojenské kapacity a ochrana kulturních statků začlenila přímo do programu všech operací a aby vznikla síť pro mezinárodní spolupráci ve vojenském kontextu, pro výměnu zkušeností. Zároveň plédoval pro publikaci vojenského nasazení při ochraně kulturního dědictví, zpráv o stavu památek a pro vytvoření mezinárodního záchranného vojenského týmu.

S podobným akcentem na spolupráci s armádou vystoupil **Peter Stone**, *profesor univerzity v Newcastle*, který se podílel na **záchranných akcích v Iráku**. Případovou studii, byť z tehdy výrazně klidnějšího prostředí, přinesla **Katharyn Hanson**. V odpovědi na drancování iráckých archeologických lokalit byl vytvořen irácký institut pro konzervaci starožitností v Erbilu, kde se konaly kurzy o možnostech ochrany nalezišť, studenti se seznamovali s možnostmi geografických informačních systémů, technik vzdáleného sledování, zjišťování hrozeb apod. Podle jejího názoru pomohly v rozvoji technických dovedností i kritického myšlení a k budování tamní odhodlané profesionální komunity.

Naprosto odlišné zkušenosti vyplynuly z několika referátů **syřských kolegů**. Jejich sisyfovské úsilí chránit co se dá uprostřed často nepřehledných bojů nebo totální destrukce bylo obdivuhodné a jednotlivé kladné příklady z Krak des Chevaliers, Aleppa nebo Arslan Taše vzbuzovaly naději (Joanne Farchakh Bajjalay), zatímco **situace v syřských muzeích, kde se v rozporu s Haagskou úmluvou opevnili vojáci všech stran, je velmi tristní** (Ahmad Deeb). Přesto se najdou lidé, kteří vytvořili organizaci **Heritage for Peace** (Dědictví pro mír) a snaží se podporovat Syřany – bez ohledu na jejich náboženské zaměření – při činnosti v místech bojů, při osvětě místních lidí, kteří loupí na archeologických lokalitách, aby zajistili svým rodinám živobytí (Isber Sabrine, René Teijgeler). Zazněla však i případová studie, která ukázala, jak se vyplatila dobrá spolupráce zahraniční expedice s místními pracovníky: ačkoliv expedice nemá možnost se do Tell Mozanu vrátit, místní dělníci se starají o dodržování konzervačních zásad a lokalitu chrání (Federico Buccellati). Několik příspěvků se také vracelo k historii Haagské úmluvy i k jejímu dopadu na předměty kulturní hodnoty.

Povzbudivá byla třeba přednáška I. Šutelevy, T. Leonovy a N. Ščerbakova, kteří referovali o tom, jak archeologické památky a předměty Republiky Baškortostan, rozptýlené za 2. světové války po celém SSSR nebo poničené v bojích, byly po ratifikaci konvence po r. 1954 vyhledávány, zkoumány a byla jim poskytnuta státní ochrana.

Další přednášky jsem již nemohla vyslechnout, protože jsem konferenci ve večerních hodinách v pondělí 19. 5. opustila a vrátila se do Prahy. Věřím, že po publikaci referátů budu moci jejich obsah doplnit.

Mimořádného generálního shromáždění a konference *Kultura v ohrožení* jsem se účastnila s příslibem podpory Českého výboru ICOM, jemuž bych na tomto místě ráda poděkovala.

Praha, 10. 6. 2014

PhDr. Jana Součková, DrSc.

Více na <http://www.ancbs.org/cms/en/>

Working for the protection of the world's cultural heritage by coordinating preparations to meet and respond to emergency situations

Search...

Home

About us

Get involved

Press room

Contact

Blue shield national committees

Support

[Calendar of related events](#)

Calendar of related events

Culture under threat **American University of Rome** **15-21 May**

Conference on the 1954 Hague Convention on the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict and celebrating its 60th Anniversary.

A joint meeting of the American University of Rome, Blue Shield, the World Archeological Congress and Newcastle University.

[Check for program details and registration](#)

Disaster and Risk management

ICCROM

ICCROM continues to develop its actions in the field of risk management. It plays an active role in coordinating the efforts of the international heritage community, in promoting data collection and exchange, and in ensuring that local experience and needs are taken into consideration within the international strategy.

@ iccrom@iccrom.org

Workshops

• Maritime Archaeology, 13-17 October 2014, Bournemouth, United Kingdom, Bournemouth University

• Management of the Underwater Cultural Heritage in situ, 19 - 23 May 2014, Florence, Italy, Bournemouth University

• World Heritage Nominations: Justification For The Inscription of Cultural Landscapes, 14 - 18 April 2014, Hiroshima, Japan, United Nations Institute for Training and Research (UNITAR)

Call for Entries

[2014 UNESCO Asia-Pacific Awards for Cultural Heritage Conservation](#)

News

Protection Syrian cultural heritage
WWI : Reflections behind the frontlines
Blue Shield statement on Iraq

On file

Philippines

Egypt: photos missing objects!

Mission to Mali

